

והנה שלשה אנשים נצבים עלי

Who Were Those Three Visitors?

(1) בראשית יח, א-כג

(א) וַיֵּרָא אֵלָיו ה' בְּאַלְנֵי מְמֵרָא וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵהָל כְּחֹם הַיּוֹם: (ב) וַיֵּשָׂא עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים נִצְבִּים עָלָיו וַיֵּרָא וַיֵּרָץ לִקְרֹאתָם מִפֶּתַח הָאֵהָל וַיִּשְׁתַּחוּ אֲרָצָה: (ג) וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי אִם נָא מַצְאֵתִי חַן בְּעֵינֶיךָ אֵל נָא תַעֲבֹד מֵעַל עַבְדְּךָ: (ד) יִקַּח נָא מֵעֵט מִמֶּנּוּ וְרָחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁעֵנוּ תַּחַת הָעֵץ: (ה) וְאָקַחָה פֶתַח לֶחֶם וְסֻעֲדוּ לָבְכֶם אַחֵר תַּעֲבֹדוּ כִּי עַל כֵּן עַבְדְּתֶם עַל עַבְדְּכֶם וַיֹּאמְרוּ בֵּן תַּעֲשֶׂה פֶּאֶשֶׁר דִּבַּרְתָּ: (ו) וַיִּמְהַר אַבְרָהָם הָאֵהָלָה אֶל שָׂרָה וַיֹּאמֶר מִהְרִי שְׁלֹשׁ סָאִים קָמַח סֹלֶת לוֹשִׁי וְעֲשֵׂי עֲגוֹת: (ז) וְאֵל הַבֶּקֶר רֵץ אַבְרָהָם וַיִּקַּח בֶּן בֶּקֶר רֶךְ וְטוֹב וַיִּתֵּן אֶל הַנֶּעֱר וַיִּמְהַר לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ: (ח) וַיִּקַּח חֲמָאָה וְחֵלֶב וּבֶן הַבֶּקֶר אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּתֵּן לִפְנֵיהֶם וְהוּא עֹמֵד עֲלֵיהֶם תַּחַת הָעֵץ וַיֹּאכְלוּ: (ט) וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אֵיחָה שָׂרָה אֲשֶׁתְּךָ וַיֹּאמֶר הִנֵּה בְּאֵהָל: (י) וַיֹּאמֶר שׁוּב אֲשׁוּב אֵלֶיךָ כְּעֵת חַיָּה וְהִנֵּה בֶן לְשָׂרָה אֲשֶׁתְּךָ וְשָׂרָה שֹׂמַעַת פֶּתַח הָאֵהָל וְהוּא אַחֲרָיו: (יא) וַאֲבָרָהָם וְשָׂרָה זָקְנִים בָּאִים בַּיָּמִים חָדָל לְהִיּוֹת לְשָׂרָה אֶרֶץ כְּנָשִׁים: (יב) וַתִּצְחַק שָׂרָה בְּקִרְבָּהּ לֵאמֹר אַחֲרֵי בְלָתִי הֵיחָה לִּי עַדְנָה וְאֲדֹנִי זָקֵן: (יג) וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָהָם לָמָּה זֶה צִחַקְתָּ שָׂרָה הֲאֵף אֲמַנָּם אִלֵּד וְאֲנִי זָקֵנָתִי: (יד) הֲיִפְלֹא מִדָּה דְּבָר לְמוֹעֵד אֲשׁוּב אֵלֶיךָ כְּעֵת חַיָּה וְלִשְׂרָה בֶּן: (טו) וַתִּכְחַשׁ שָׂרָה לֵאמֹר לֹא צִחַקְתִּי כִּי יִרְאָה וַיֹּאמֶר לֹא כִּי צִחַקְתָּ: (טז) וַיִּקְמוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים וַיִּשְׁקְפוּ עַל פְּנֵי סֹדֶם וַאֲבָרָהָם הֵלֶךְ עִמָּם לְשִׁלְחָם: (יז) וְה' אָמַר הַמִּכְסָּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה: (יח) וַאֲבָרָהָם הָיוּ יְהִיָּה לְגוֹי גָּדוֹל וַעֲצוּם וְנִבְרָכוּ בּוֹ כָּל גּוֹי הָאָרֶץ: (יט) כִּי יִדְעֲתוּ לִמְעַן אֲשֶׁר יַצִּיחַ אֶת בְּנָיו וְאֵת בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשִׁמְרוּ דֶּרֶךְ ה' לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט לִמְעַן הִבִּיא ה' עַל אַבְרָהָם אֶת אֲשֶׁר דִּבֶּר עָלָיו: (כ) וַיֹּאמֶר ה' זַעֲקֵת סֹדֶם וְעֵמֶרָה כִּי רָבָה וְחֲטָאתָם כִּי כָבְדָה מְאֹד: (כא) אֵרְדָּה נָא וְאַרְאֶה הַכְּצַעֲקָתָהּ הַבָּאָה אֵלַי עָשׂוּ כָּלָה וְאִם לֹא אֲדַעָה: (כב) וַיִּפְּנוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים וַיָּלְכוּ סֹדְמָה וַאֲבָרָהָם עֹדְנֵי עֹמֵד לִפְנֵי ה': (כג) וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲאֵף תִּסְפָּה צְדִיק עִם רָשָׁע:

Questions:

- 1) How does these strangers know about Sarah's impending miraculous pregnancy?
- 2) If they are **מלאכים**, how are they eating?
- 3) Why are there three of them?

(2) דש"י בראשית י"ח:ב, ג, ח, י

והנה שלשה אנשים – אחד לבשר את שרה, ואחד להפוך את סדום, ואחד לרפות את אברהם [ולהציל את לוט, ושליחותו של הצלה ורפואה אחת היא], שאין מלאך אחד עושה שתי שליחויות. תדע לך שכן, שכל הפרשה הוא מזכירן בלשון רבים: ויאכלו, ויאמרו אליו, ובבשורה נאמר: ויאמר...שוב אשוב, ובהפיכת סדום הוא אומר: כי לא אוכל לעשות דבר, לבלתי הפכי. ורפאל שריפא את אברהם הלך משם להציל את לוט, הוא שנאמר: ויהי כהוציאם אותם החוצה ויאמר המלט עלנפשך, למדת שהאחד היה מציל. ויאמר אדני – לגדול שבהן אמר, וקראם כולם אדונים... ויאכלו – נראו כמי שאכלו, מכאן שלא ישנה אדם מן המנהג. שוב אשוב – לא בשרו המלאך שישבו אליו אלא בשליחותו של מקום אמר לו, כמו: ויאמר לה מלאך יי הרבה ארבה, והוא אין בידו להרבות. אלא בשליחותו של מקום אמר לו כן, אף כאן בשליחותו של מקום אמר לו.

(3) רשב"ם בראשית י"ח:א-ב, יג, יד, טז, כ, כו

וירא אליו י"י – האין? שבאו אליו שלשה אנשים שהיו מלאכים. שבהרבה מקומות כשנראה המלאך קורהו בלשון שכינה, כדכתיב: כי שמי בקרבו, שלוח {ו} כמותו. וכן: וירא מלאך י"י אליו בלבת אש מתוך הסנה, וכתוב שם: וירא י"י כי סר לראות. ויאמר י"י – המלאך, גדול שבהם.

היפלא מ"י – ששלחנו אליך דבר. וכן: וי"י המטייר על סדום גפרית ואש מאת י"י מן השמים, הראשון שבפסוק הוא גבריאל, והשני שבפסוק הוא הקב"ה. וכן הוא מפורש בספר הגדה.

ויקמו משם האנשים – שנים מהם הלכו לסדום, כדכתיב: ויבאו שני המלאכים סדומה. וגדול שבהם היה מדבר עם אברהם, וזהו שכתוב בו: וי"י אמר המכסה אני וגו', ואברהם עודנו עומד לפני י"י, שני פסוקים אלו מדברים {במלאך} שלישי. ויאמר י"י – המלאך לאברהם, עומד לפני י"י – לפני המלאך לבקש פניו.

(4) ספר מורה הנבוכים חלק ב פרק מב

כבר בארנו (בפרק הקודם) כי כל מקום שנזכר בו ראיית מלאך או דבור, שזה אמנם הוא במראה הנבואה או בחלום, יבאר בהם או לא יבאר, הכל שוה, כמו שקדם, ודע זה והבינהו מאד, ואין הפרש בין שיכתוב תחלה שהוא ראה המלאך, או יהיה הנראה מן המאמר תחלה שהוא חשבו איש מבני אדם ואחר כן בסוף הענין התבאר לו שהוא מלאך, אחר שתמצא סוף הענין כי זה אשר ראה ודבר היה מלאך תדע ותתאמת שמתחלת הענין היה מראה הנבואה או חלום של נבואה, וזה שבמראה הנבואה או בחלום של נבואה פעמים יראה הנביא השם ידבר עמו כמו שנבאר (בפרק מ"ה מזה החלק), ופעמים יראה המלאך ידבר עמו, ופעמים ישמע מי שידבר עמו ולא יראה איש מדבר, ופעמים יראה איש שידבר עמו ואח"כ יתבאר לו שזה המדבר מלאך, ובכמו זה המין מן הנבואה יזכור שהוא ראה איש יעשה או יאמר, אחר זה ידע שהוא מלאך, ולזה העיקר הגדול נטה אחד מן החכמים וגדול מגדוליהם והוא רבי חייא הגדול, בלשון התורה, וירא אליו ד' באלוני ממרא וגו', כי כאשר הקדים כלל והוא שהשם נראה אליו, התחיל לבאר איך היתה צורת ההראות ההוא, ואמר שתחלה ראה שלשה אנשים ורץ ואמר מאמר אליהם, ואמר זה אשר פירש זה הפירוש שמאמר אברהם ויאמר אדני אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבור מעל עבדך, שהוא ג"כ ספור מה שאמר במראה הנבואה לאחד מהם, ואמר לגדול שבהם אמר, והבן הענין הזה עוד בסוד מן הסודות, וכן אמר עוד בענין יעקב, אמרו ויאבק איש עמו, שהוא בצורת הנבואה, אחר שהתבאר באחרונה שהוא מלאך, והוא כענין אברהם בשוה אשר הקדים ספור כללי, וירא אליו ה' וגו', אחרי כן התחיל לבאר איך היה זה, וכן ביעקב אמר ויפגשו בו מלאכי אלהים, ואחר כן התחיל לבאר איך קרה עד שפגעו בו, ואמר שהוא שלח שלוחים ופעל ועשה, ויותר יעקב לבדו וגו', וזהו מלאכי אלהים הנאמר עליהם תחלה ויפגשו בו מלאכי אלהים, וזה ההתאבקות והדבור כלו במראה הנבואה. וכן ענין בלעם כלו בדרך ודברי האתון הכל במראה הנבואה, אחר שהתבאר באחרית הענין דבור מלאך השם לו, וכן אמר במראה יהושע, וישא עיניו וירא והנה איש עומד לנגדו, שהוא במראה הנבואה, אחר שהתבאר באחרית הענין שהוא שר צבא השם. אמנם אמרו ויעל מלאך ה' מן הגלגל, ויהי בדבר מלאך ה' את הדברים האלה אל כל בני ישראל, החכמים כבר אמרו שמלאך השם שנאמר הנה הוא פינחס, ואמרו זה פינחס שבזמן שהשכינה שורה עליו דומה למלאך ה', הנה כבר בארנו ששם מלאך משותף ושהנביא גם כן יקרא מלאך, כמו שכתוב וישלח מלאך ויציאנו ממצרים, ואמרו ויאמר חגי מלאך ה' במלאכות ה', ויהיו מלעיבים במלאכי אלהים, ומאמר דניאל גם כן, והאיש גבריאל אשר ראיתי בחזון בתחלה מועף ביעף נוגע אלי בעת מנחת ערב, כל זה במראה הנבואה, לא יעלה בדעתך שיש ראיית מלאך או שמע דברי מלאך, אלא במראה הנבואה או בחלום של נבואה כמו שהושרש, במראה אליו אתודע בחלום אדבר בו, וממה שזכרתי תביא ראיה על מה שנשאר מזה שלא אזכרהו, וממה שהקדמנוהו מצורך ההזמנה לנבואה, וממה שזכרנו בשתוף שם מלאך, תדע שהגר המצרית אינה נביאה, ולא מנוח ואשתו נביאים, כי זה הדבור אשר שמעוהו או שעלה בדעתם, הוא כדמות בת קול אשר זכרוה החכמים תמיד, והוא ענין אחד ילוה לאיש שאינו מזומן, ואמנם יטעה בזה שתוף השם, והוא העקר הדוחה רוב הספקות אשר בתורה, והתבונן אמרו וימצאה מלאך ה' על עין המים, כמו שאמר ביוסף וימצאהו איש והנה תועה בשדה, ולשון המדרשות כלם שהוא מלאך:

We have already shown that the appearance or speech of an angel mentioned in Scripture took place in a vision or dream; it makes no difference whether this is expressly stated or not, as we have explained above. This is a point of considerable importance. In some cases the account begins by stating that the prophet saw an angel; in others, the account apparently introduces a human being, who ultimately is shown to be an angel; but it makes no difference, for if the fact that an angel has been heard is only mentioned at the end, you may rest satisfied that the whole account from the beginning describes a prophetic vision. In such visions, a prophet either sees God who speaks to him, as will be explained by us, or he sees an angel who speaks to him, or he hears some one speaking to him without seeing the speaker, or he sees a man who speaks to him, and learns afterwards that the speaker was an angel. In this latter kind of prophecies, the prophet relates that he saw a man who was doing or saying something, and that he learnt afterwards that it was an angel.

This important principle was adopted by one of our Sages, one of the most distinguished among them, R. Hiya the Great (*Bereshit Rabba*, xlviii.), in the exposition of the Scriptural passage commencing, "And the Lord appeared unto him in the plain of Mamre" (Gen. xviii.). The general statement that the Lord appeared to Abraham is followed by the description in what manner that appearance of the Lord took place; namely, Abraham saw first three men; he ran and spoke to them. R. Hiya, the author of the explanation, holds that the words of Abraham, "My Lord, if now I have found grace in thy sight, do not, I pray thee, pass from thy servant," were spoken by him in a prophetic vision to one of the men; for he says that Abraham addressed these words to the chief of these men. Note this well, for it is one of the great mysteries [of the Law]. The same, I hold, is the case when it is said in reference to Jacob, "And a man wrestled with him" (Gen. xxxii. 25); this took place in a prophetic vision, since it is expressly stated in the end (ver. 31) that it was an angel. The circumstances are here exactly the same as those in the vision of Abraham, where the general statement, "And the Lord appeared to him," etc., is followed by a detailed description. Similarly the account of the vision of Jacob begins, "And the angels of God met him" (Gen. xxxii. 2); then follows a detailed description how it came to pass that they met him; namely, Jacob sent messengers, and after having prepared and done certain things, "he was left alone," etc., "and a man wrestled with him" (*ibid.* ver. 24). By this term "*man*" [one of] the angels of God is meant, mentioned in the phrase, "And angels of God met him"; the wrestling and speaking was entirely a prophetic vision. That which happened to Balaam on the way, and the speaking of the ass, took place in a prophetic vision, since further on, in the same account, an angel of God is introduced as speaking to Balaam. I also think that what Joshua perceived, when "he lifted up his eyes and saw, and behold a man stood before him" (Josh. v. 13) was a prophetic vision, since it is stated afterwards (ver. 14) that it was "the prince of the host of the Lord." But in the passages, "And an angel of the Lord came up from Gilgal" (Judges ii. 1); "And it came to pass that the angel of the Lord spake these words to all Israel" (*ibid.* ver. 2); the "angel" is, according to the explanation of our Sages, Phineas. They say, The angel is Phineas, for, when the Divine Glory rested upon him, he was "like an angel." We have already shown (chap. vi.) that the term "angel" is homonymous, and denotes also "prophet," as is the case in the following passages:—"And He sent an angel, and He hath brought us up out of Egypt" (Num. xx. 16); "Then spake Haggai, the angel of the Lord, in the Lord's message" (Hagg. i. 13); "But they mocked the angels of God" (2 Chron. xxxvi. 16).—Comp. also the words of Daniel, "And the man Gabriel, whom I had seen in the vision at the beginning, being caused to fly swiftly, touched me about the time of the evening oblation" (Dan. ix. 11). All this passed in a prophetic vision. Do not imagine that an angel is seen or his word heard otherwise than in a prophetic vision or prophetic dream, according to the principle laid down:—"I make myself known unto him in a vision, and speak unto him in a dream" (Num. xii. 6). The instances quoted may serve as an illustration of those passages which I do not mention. From the rule laid down by us that prophecy requires preparation, and from our interpretation of the homonym "angel," you will infer that Hagar, the Egyptian woman, was not a prophetess; also Manoah and his wife were no prophets; for the speech they heard, or imagined they heard, was like the *bat-kol* (prophetic echo), which is so frequently mentioned by our Sages, and is something that may be experienced by men not prepared for prophecy. The homonymy of the word "angel" misleads in this matter. This is the principal method by which most of the difficult passages in the Bible can be explained. Consider the words, "And an angel of the Lord found her by the well of water" (Gen. xvi. 7), which are similar to the words referring to Joseph—"And a man found him, and behold, he was erring in the field" (*ibid.* xxxvii. 15). All the Midrashim assume that by *man* in this passage an angel is meant.

(5) ר' יוסף בכור שור בראשית י"ח:א, ב, ג, ט, יד, טו, יז

וידא אליו ה' – כדמפרש ואזיל באיזה גילגול נגלה עליו הקב"ה לאחר שבאו אליו האנשים. כמו שהוא אומר בסוף: וזה אמר המכסה אני מאברהם. ולא כשסבורים בני אדם: שנגלה לו ואחר כך {באו} האנשים.

וידא והנה שלשה אנשים – לפי הפשט: אנשים ממש, כי לא מצינו מלאכים אוכלים ושותים ולנים בבית איש כמו שלנו בבית לוט. אך אמר המלאך למנוח: אסתעצריני לא אוכל בלחמך וגו'. אך אין להשיב על דברי רבותינו, שאף הם כמלאכים לדעת אשר בארץ.

ומיהו אסור להורות לפני המינין שהיו מלאכים, שהוא ראייה להם על תרפותם שאכל. [מכאן תשובה למינין שאומרים שאילו שלשה הם שלשה חלקים של אלוהים. אם כן, למה הוצרך החלק האחד ליכנס באשה, הוא הנצרי, ליקח בשר. הלא כאן היה להם בשר לשלשתם, ואכלו ושתו ולא נכנסו במעי אשה. הג'.]

ובלכתו, אמר והתפלל לפני הקב"ה שיתאכסנו עמו, כי אנשים גדולים ונביאים וצדיקים היו. וכה אמר בלכתו: ה', אל נא תעבור – החבורה והשיירה של הצדיקים הללו, מעל עבדך – תן בלבם שיבאו אל ביתי. ועדיין לא נגלה עליו הקב"ה.

ויאמרו אליו איה שרה אשתך – לפי שרצו לבשרה, כי האחד בא לבשר את שרה.

היפלא מה' דבר – כלומר: דבר הבא מה' היפלא בעיני שום בריה, הלא ידוע לכל כי כל אשר יחפוץ יעשה. ויאמר – אברהם.

לא – כמה שאת אומרת.

כי צחקת – כי הקב"ה נאמן יותר ממך.

וזה אמר המכסה – היינו: וידא אליו ה' דקאמר לעיל.

(6) ר' יוסף בכור שור בראשית י"ט:א, יט, כב, כד

המלאכים – שלוחים של מקום, כמו: וישלח יעקב מלאכים

ומזה הפסוק תשובה למינין שאומרים: שלשה האנשים האילו ג' החלקים הם. ויש להשיבם: כשבאו לסדום היכן היה החלק השלישי, שאין שם רק שני חלקים, כדכתיב: ויבאו שני המלאכים וגו'. ועוד שאמר: וישלחנו ה' לשחתה, ואיזה שלח? הלא כולם שווים.

(יט) ואחר כך מרוב פחדו התחיל להתפלל לפני הקב"ה ולומר: הנה נא מצא עבדך וגו' (ותגדל חסדך... להחיות את נפשי – במי שבידו להמית ולהחיות), ולפיכך שם {סוף} הפסוק בין מה שאמר לאנשים ובין התפילה שהתפלל לפני הקב"ה.

(כב) כי לא אוכל – דרך בני אדם הוא מדבר, כי הכל הוא יכול, כי כל זה ממה שהשיב הקב"ה ללוט. או שמא על ידי הנביא השיבו, ואמר הנביא: כי לא אוכל. וכן תירגם אונקלוס: לית לי רשות.

(כד) וזה המטיר על סדום וגו' עד מאת ה' – מפורש בהלכה כי כן דרך הפסוק לדבר, ואורחיה דקרא הוא, כמו: ויאמר למך לנשיו {וגו'} נשי למך שמדבר על עצמו כמו מאחר, וזהו פשוטו ועקרו.